

PRZEGLĄD KRESOWY

Dziennik poświęcony przejawom życia ziem północno-wschodnich
Wychodzi codziennie, prócz dni poświęconych

REDAKCJA i ADMINISTRACJA GRODNO, POCZTOWA Nr. 13.
Rachunek bieżący w Banku Spółdzielczym Kredytowo-Budowlanym.
Prenumerata miesięczna 5 zł, Numer pojedynczy 20 gr.

Redakcja czynna od 8 rano do 1 w nocy. Administracja od 8 rano
do 7 wieczór. Redaktor przyjmuje osobiście od 9—11-ej przed poł.
i od 4—6 popoł.

Ks. Żongołłowicz nowy wiceminister oświaty

Pisma donosily o nominacji nowego wiceministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego, na które to stanowisko powołany został przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej znany i zasłużony działacz na polu kulturalnym i religijnym ks. Żongołłowicz.

Fakt ten posiada dla stosunków polskich znaczenie specjalne. Po pierwsze bowiem nie było jeszcze nigdy w dotychczasowej praktyce całego jednnastolecia istnienia państwa precedensu pod tym względem, iż członkiem rządu został mianowany kapłan któregośkolwiek z istniejących w państwie wyznań religijnych. Przeciwnie,—przed majem 1926 roku, kiedy jedyną regułą obsadzania najwyższych stanowisk państwowych był tylko „polityczny” ką patrzyenia, fakt nominacji kapłana na członka rządu był wogóle nie do pomyslenia. Wszak na ludzi patrzano wówczas—li tylko przez dziurkę osławionego „klucza partyjnego”, — przychem wartości osobiste, zalety, fachowość, znajomość odnośnych zagadnień resortowych i wszelkie inne warunki, konieczne dla kandydata na ministra czy wiceministra uważano za rzecz jeśli nie całkowicie obojętną, to w każdym razie conajmniej drugorzędną. W tem oświetleniu, dzisiejsze mianowanie ks. Żongołłowicza członkiem gabinetu jest wyrazem przeciwstawieniem swej reguły z przed maja 1926,—jest wyraźnym dowodem, iż pomajowy system państwowego myślenia i działania w doborze ludzi na najwyższe odpowiedzialne stanowiska w państwie kieruje się oceną ich indywidualnych wartości i zdolności w wykonywaniu powierzanych im zadań.

Ale nominacja księdza Żongołłowicza posiada dla obecnej sytuacji również jeszcze jedno znaczenie. Oto jeszcze tak niedawno byliśmy świadkami niecnej kampanji, uprawianej przez endecję i przez sprzymierzone z nią partie sejmowe przeciw ministrowi oświaty p. Czerwińskiemu, którego ośmielano się pomawiać o rzekome tendencje przeciwne religijnemu wychowaniu młodzieży. Już wówczas cała zdrowa opinja społeczeństwa orjentowała się, iż argument ten, wysuwany przez endecję rzekomo w „obronie katolicyzmu”, nie jest niczem innym, jak tylko kruczkim politycznym i próbę nadużywania uczuć religijnych ludności dla celów „rozgrywki” politycznej ze znienawidzonym rządem. Niedogodność endeckiej perfidji nabiera obecnie, z chwilą nominacji księdza Żongołłowicza wiceministrem oświaty, a więc naj-

bliższym współpracownikiem p. Czerwińskiego, tem wyraźniejszego oświecenia. Opinia publiczna w Polsce z chwilą powołania ks. Żongołłowicza będzie się mogła przekonać całkowicie, że owe „argumenty” endeckie

były tylko pospolitem kłamstwem, pozbawionem wszelkich podstaw. Polityka rządu bowiem w dziedzinie oświatowej i religijnej nie zmieni się w niczem. Będzie ta sama, jaką reprezentował min. Czerwiński. Atakowanie go więc — byłoby jednocześnie atakowaniem przedstawiciela katolicyzmu, który wraz z nim resort ten będzie prowadził.

B.

Z pobytu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w Wilnie Uroczystości Bożego Ciała — Wśród kobiet — W teatrze

(Telefonem od własnego korespondenta)

WILNO. Tegoroczne święto Bożego Ciała, obchodzone w Wilnie z tradycyjną okazałością, uświetnione udziałem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, miało przebieg wspaniały. Tak licznych tłumów i rzesz ludności, pozazdrościłby mogła Wilna stolica.

O godz. 10-ej przybył Pan Prezydent Rzeczypospolitej i zajął miejsce na fotelu przed Bazyliką.

Przy ołtarzu, urządzonym przed głównym wejściem do Bazyliki, pod gołem niebem, ks. arcybiskup Jałbrzykowski celebrował solenne nabożeństwo, po którym ruszyła procesja. Celebransa z monstrancją pod baldachimem prowadził najpierw Pan Prezydent Rzplitej, a następnie ministrzy Prystor i Staniewicz.

Ceremonje kościelne wraz z procesją trwały od godz. 10-ej do 1.30. Po procesji wszystkie biorące w niej udział poczty sztandarowe zapełniły plac przed Bazyliką. Z Bazyliki Pan Prezydent, żegnany hymnem państwowym, odjechał do pałacu.

O godz. 16-ej świąt kobiecy m. Wilna miał sposobność złożenia holdu Panu Prezydentowi Mościckiemu, który przybył do pięknej rotundy w gmachu kura-

torjum wileńskiego okręgu szkolnego na akademję kobiecą.

Po akademji kobiecej Pan Prezydent wyjechał do Werek, malowniczej miejscowości letniskowej, położonej nad brzegiem Wilji. W obecności Pana Prezydenta odbyło się tu poświęcenie zbudowanego w porcie wileńskim przez dyrekcję dróg wodnych statku Wilja. Na rodziców chrzestnych zaproszono p. wojewodzinę Jadwigę Raczkiewiczową i p. ministra Prystora.

Na statku tym powrócił Pan Prezydent do Wilna i w najstarszej wileńskiej przystani Towarzystwa Wioślarskiego przyjął defiladę kilkudziesięciu łodzi.

W Teatrze Miejskim na Pohulance odbyło się wieczorem galowe przedstawienie, które zaszczylił swą obecnością Pan Prezydent Rzplitej. W westybulu teatru powitał Pana Prezydenta prezydent miasta Folejewski i dyrektor Teatrów Miejskich Zelwerowicz w otoczeniu artystów teatru. Odegrano sztukę „Krakowiacy i Górale”. Po przedstawieniu Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej publiczność zgotowała gorącą owację.

Posiedzenie sejmu

(Telefonem od wł. korespondenta)

WARSZAWA. Posiedzenie sejmu zwołane zostało przez marszałka Daszyńskiego na dzień 23 czerwca, na godz. 12-tą, t.j. w nadchodzący poniedziałek.

Porządek dzienny obejmuje 12-cie punktów.

Wybicie szyb w gen. konsulacie polskim w Berlinie

BERLIN, PAT. Wieczorem 18 czerwca kilku nieznanym sprawców wybiło kamieniami 12 szyb w gmachu konsulatu generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Berlinie. Według raportu prezydenta policji wystawione dla ochrony gmachu posterunki generalnego posterunki policyjne nie zdołały wkroczyć, gdyż zostały odciągnięte od miejsca zajścia symulowanym wypadkiem motocyklowym. Szef protokołu dyplomatycznego hr. Tattenbach wyraził posłowi polskiemu ubolewanie Urzędu Spraw Zagranicznych Rzeszy z powodu tego zajścia i obiecał, że dochodzenia policyjne w tej sprawie zostaną jaknajpomyślniej przeprowadzone.

Nasi mlusińscy

Dzieci przedszkola Rodziny Wojskowej w Grodnie podczas zabawy

Nasz numer propagandowy

W celu zaznajomienia najszerszych sfer Grodna z „Przełgłdem Kresowym” w obecnej jego nowej szacie, wydajemy w dniu jutrzejszym numer propagandowy, który w ilości 10-ciu tysięcy egzemplarzy będzie bezpłatnie rozdawany przy wyjściu z kościołów, na mieście, oraz okolicy.

Równocześnie wszystkim, którzy zgłoszą adresy swoje, lub znajomych do Administracji naszej (Pocztowa 13) wysłać będziemy „Przełgłd Kresowy” do dnia 1 lipca r.b. bezpłatnie.

Międzynarodowy kongres P. E. N. Klubów w Warszawie

(Telefonom od własnego koresp.)

WARSZAWA. Wczoraj w wielkiej sali sejmu nastąpiło uroczyste otwarcie VIII Międzynarodowego Kongresu P.E.N. Klubów.

Na kongres przybyli najwybitniejsi przedstawiciele literatury z całego niemal świata, a mianowicie oficjalni przedstawiciele Anglii, Ameryki, Argentyny, Austrii, Belgii, Bułgarii, Czechosłowacji, Chin, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Holandii, Irlandii, Italii, Jugosławii, Kanady, Łotwy, Norwegii, Niemiec, Rumunii, Szwecji, Szkocji, Węgier, oraz przedstawiciele literatury hebrajskiej i żydowskiej.

Prócz delegatów oficjalnych bierze udział w Kongresie elita literacka całego świata. Galerje sejmowe przepełnione są gośćmi.

W imieniu rządu powitał Kongres p. minister spraw zagranicznych Zaleski, oraz liczni delegaci. Na sali panował entuzjazm nastrojów podniosły.

Popołudniu rozpoczęły się obrady Kongresu.

Wieczorem w teatrze łażeniowskim nad stawem specjalne uroczyste przedstawienie, po którym w pałacyku historycznym w Łazienkach p. premier Sławek wydał bankiet na cześć przybyłych gości

Katowice stawiają pomnik Marsz. Piłsudskiemu

Wobec tego, iż w przyszłym roku przypada 10-ty rocznica powstania śląskiego, oddział katowickiego Związku legionistów uchwalił na zebraniu ufundować pomnik Marszałka Piłsudskiego. Pomnik ma stanąć przed gmachem Teatru Polskiego w Katowicach, na miejscu, z którego Marszałek Piłsudski przed 10-ciu laty przemawiał do zwycięskich uczestników powstania śląskiego.

Związek legionistów zwrócił się do władz miejskich z prośbą o ofiarowanie placu pod budowę pomnika.

NOWINY DNIA

Z GRODNA

„Przeгляд Kresowy” na powitanie Kongresu P.E.N. Klubów

W dniu wczorajszym z racji odbywającego się w Warszawie międzynarodowego Kongresu P. E.N. Klubów, redakcja nasza wysłała następującą depeszę powitalną:

Redakcja „Przełądu Kresowego”, pełniąc straż publicystyczną nad Niemnem, wita radośnie w wolnej stolicy Polski najwybitniejszych przedstawicieli świata intelektu i składając hołd geniuszowi ich twórczości, życzy Kongresowi najpomyślniejszych wyników, zmierzających do podniesienia i rozwoju kultury współczesnej.

Przejazd ministra Cara przez Grodno

W czwartek przejechał przez Grodno, udając się do Wilna p. minister sprawiedliwości St. Car wraz z 1-szym prezesem sądu najwyższego p. L. Supińskim i dyrektorem departamentu p. Świętkowskim.

P. Prezydent miasta u ministra pracy

P. prezydent Rączaszek bawiąc w sprawie miasta w Warszawie, był przyjęty w dniu 18 b. m. w ministerstwie pracy i opieki społecznej przez podsektarza stanu p. gen. dr. Hubickego.

Sprawy teatralne

Ławnik wydziału kultury i oświaty, p. Karol Gutman wyjechał wczoraj do Wołkowyska i Białegostoku dla omówienia z tymi miastami spraw związanych z organizacją mającego powstać teatru objazdowego.

Otwarcie wystawy w seminarjum męskim

Wczoraj nastąpiło w państwowym seminarjum męskim otwarcie wystawy robót ręcznych, oraz rysunków.

Wystawa, z której sprawozdanie podamy w numerze jutrzejszym, przedstawia się niezwykle okazale i jest godna zwiedzenia. Wstęp na wystawę bezpłatny. Wystawa czynna będzie jeszcze przez dziś i jutro. Zwiedzanie dzisiaj od 5 popoł. do 8 wiecz., w dniu zamknięcia, t. j. w niedzielę od 10 rano do 8 wiecz.

Ofiara ks. biskupa Bandurskiego na tutejszy kościół garnizonowy

Komitet obchodu 40 lecia pracy kapłańskiej J. E. Najdostojniejszego księdza biskupa Bandurskiego wydał w roku 1929 zbiór przemówień i listów księdza biskupa pod tytułem „Krwii ofiarnej cześć”.

Ksiądz biskup ofiarował na rzecz kościoła garnizonowego pewną ilość egzemplarzy, przeznaczając dochód ze sprzedaży na odbudowanie tegoż kościoła.

Cena egzemplarza 10 złotych, można nabyć w kancelarii parafii wojskowej w Grodnie, ul. Zamkowa № 3 i w zakrystii kościoła garnizonowego.

Pierwsi maturzyści Tarbutu

W roku bieżącym tutejsze gimnazjum hebrajskie Tarbut wypuściło pierwszych maturzystów. W związku z tym ubiegłej środy w gmachu gimnazjum odbył się uroczysty bankiet, na który licznie przybyli przedstawiciele społeczeństwa żydowskiego.

Przeniesienie się „Muzy”

Stowarzyszenie „Muza” w nadchodzącą niedzielę przenosi się do swej siedziby letniej w ogrodzie miejskim. Lokal został gruntownie odnowiony.

Wynagrodzenie za kwatery

Rozporządzeniem Rady Ministrów ustanowiony został na okres od 1 maja 1930 r. do 31 marca 1933 r. podział miejscowości na klasy czynszowe w związku z wynagrodzeniem za kwatery stałe dostarczone przez zarządy gmin na zakwaterowanie wojska w czasie pokoju.

Grodno zaliczone zostało do czwartej klasy miast.

Smutne zjawisko

Zdarza się ostatnio coraz częściej, że gminy, względnie opiekunowie mając u siebie chorych umysłowo, ułomnych, a przeważnie głuchoniemych zamiast zaopiekowania się nimi w myśl obowiązujących przepisów, przywożą ich do miasta i pozostawiają tu na pastwie losu, bez żadnej opieki, w tej świadomości, że kaleką takim z braku danych o przynależności, będzie się musiało zająć miasto. Tylko w nielicznych wypadkach udaje się miastu drogą ścisłych dochodzeń ustalić miejsce pochodzenia tych ofiar losu. W większości wypadków osoby takie stają się ciężarem miasta, które z konieczności musi się nimi opiekować.

Sprawą tą powinny się zająć władze administracyjne.

Z towarzystwa opieki kulturalnej nad polakami zamieszkałymi zagranicą

Dziesiątki tysięcy podręczników szkolnych potrzeba, aby zapewnić normalną naukę dzieciom polskim na terenie otaczających nas państw Łotwy, Rumunii, Czechosłowacji i Gdańska—nie biorąc pod uwagę Niemiec i Litwy.

Co roku szkolnictwo polskie zagranicą troszczyć się musi o zapewnienie dzieciom książek i przyborów.

Naszym braciom, którzy nie żalują pracy i nie baczą na tysiączne trudności, broniąc się dzielnie przed wynarodowieniem i czuwając nad wychowaniem młodego pokolenia w języku i

wierze przajców—myslimy pomóc Wołanie tysięcy dzieci „dajcie mi polską książkę” nie może pozostać bez echa w Ojczyźnie.

Trzeba spełnić żądanie tych, dla których nauka w polskiej szkole jest największą radością i szczęściem.

Możemy to uczynić bez specjalnych kosztów przez ofiarowanie na powyższy cel niepotrzebnych już (niezniszczonych) książek szkolnych.

Do młodzieży polskiej zwracamy się z gorącym apelem: przejrzyjcie podręczniki szkolne i zamiast wyrzucać je lub sprzedać za kilka groszy—złóżcie dla szkół polskich zagranicą. Przedewszystkiem prosimy o elementarze, czytanki, książki ze szkół powszechnych, niższych klas gimnazjów, następnie ze szkół zawodowych i średnich.

Niewielką ofiarą ze swej strony przyczynicie się do zachowania polskości wśród licznych rzesz rodaków na obczyźnie.

Wierzmy, że młodzież polska, która dziś w całej pełni korzysta z dobrodziejstw nauki w języku ojczystym pośpieszy z pomocą swoim braciom i rówieśnikom, pozostającym za kordonami granicznymi.

Niech nikogo z was nie zabraknie w szeregu ofiarodawców.

Tow. Opieki Kulturalnej nad Polakami zamieszk. zagran. im. A. Mickiewicza.

Książki prosimy składać lub przysyłać pod adresem T-wa, Warszawa, Ordynacka 5 m. 5, tel. 90-94, z kartką, zawierającą nazwisko i imię ofiarodawcy, adres, wykaz książek.

Scena, estrada i ekran

Zjeżdża do nas na dwa gościnnie występy znakomity rosyjki ze spół z Rygi i odegra w poniedziałek „Kwadraturę koła” i we wtorek „Winę i karę”. Bilety urzędnie są do nabycia w księgarni Iberskiego.

Nocne dyżury aptek

z soboty, na niedzielę apt. Otowicza Dominikańska 9. z niedzieli na poniedziałek apt. Szwarca ul. Orzeszkowej 13.

TEATR MIEJSKI 2 WYSTĘPY ROSYJSKIEGO TEATRU DRAMATYCZNEGO Z RYGI

W poniedziałek, 23 czerwca

„KWADRATURA KOŁA”

Komedja w 3-ach aktach Katajewa

we wtorek, 24 czerwca

„Wina i kara”

Dramat w 4 akt. wg. Dostojewskiego

Bilety wczesnej w księgarni Iberskiego a w dni przedstaw. w kasie teatru

Dyrektor A. Gryszyń.

Reżyser I. Jakowlew.

Początek o godz. 8.30 wiecz.

Nadesłane

Wobec zarzutów z jakimi się spotykam w ostatnich czasach, czynionych mi przez kolegów, jakoby zakład fryzjerski p. f. „Felix” uprawiał niewłaściwą konkurencję w stosunku do nich, biorąc za strzyżenie głowy w abonamencie gr 30. Na dowód czego przytaczają fakt istnienia abonamentów firmy „Felix” w Komitecie rodzicielskim przy gimnazjum im. H. Sienkiewicza, Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie i twierdząc, iż uczniowie wymienionej uczelni korzystając z abonamentów naszej firmy, płacą każdorazowo za ostryżenie; wyżej wskazaną cenę.

Wobec powyższych zarzutów, niniejszym stwierdzam, iż przed trzema miesiącami złożyłem do dyspozycji komitetu rodzicielskiego powyżej wskazanej uczelni dziesięć sztuk abonamentów po dziesięć numerków każdy—zupełnie bezpłatnie. Co też potwierdzić może p. pułkownik Werstakowski, na ręce którego złożyłem wspomniane abonamenty z warunkiem, iż zużyte być mają do końca bieżącego roku szkolnego.

Ponieważ podczas uchwał cennikowych w Cechu fryzjerów chrześcijan w Grodnie, kwestja darowizn poruszana nie była, wobec tego moralnie czuję się, jak wobec cechu, tak i kolegów w porządku.

F. Kręcijewski.

Grodno, d. 19 czerwca 1930 r.

Autobusy, autobusy

Najsympatyczniejszym sposobem lokomocji obecnie są autobusy. Co za wykint, co za szyk, jaka elegancja i szybkość. Jesteś jedną nogą na koleji, a drugą stoisz u Makarewicza w Łosośnie, o ile w drodze kicha nie nawali. A, że zdarza się to mniej więcej parę razy na dobę, więc nic dziwnego, że komu się spieszy bierze i macha na dworzec piechotą.

W niedzielę, gdy ruch turystyczno-romantyczny wzmagą się w stosunku proporcjonalnym do rosnącej temperatury, rośnie i pragnienie szoferów, to jest właściwych władców autobusów i życia pasażerów.

Przy każdej „rundzie” do Makarewicza (restauracja z wyszynkiem napojów wysokowych II rzędu) szofer uważa za swój obowiązek „wstrzyknąć” jeden służbowy. Po kilku „rundach” autobus wpędza w świetny humor i zaczyna bawić się w kotka i myszkę z przechodniami. Przechodzień na chodnik, autobus za nim, przechodzień za słup telegraficzny, autobus zanim, przechodzień na ziemię, autobus ponim, przechodzień do szpitala, a autobus do garażu.

Byłem świadkiem z jakim oburzeniem nprz. traktuje publicz-

Z rozwoju fizycznego kobiet

Wzorowe ćwiczenia gimnastyczne kobiet

ność szofer, który każe swojemu pomocnikowi nalać wody do chłodnicy.

„Widzisz go—sam to pije wódkę, a automobilowi to każe wodę chlać—derwuje się jakiś podgazowany pasażer.

Niema jak komunikacja autobusowa zwłaszcza w niedziele. Tłumno, gwarnie i tanio.

A przytem korzyść podwójna. Po jednym przejeździe od razu przyswajamy sobie metody szwedzkiej gimnastyki. Machasz podróżnika rękoma, drapiasz się w plecy, kłapiasz po gołeniasz, po łydkach, gdzie możesz dosięgnąć i gdzie nie możesz.

Bo sympatyczne czarne stworzonka, bojąc się o swe życie w autobusach, szukają u ciebie schronienia—gdy opuszczasz auto.

W dzisiejszym rozwoju sportowym więc i autobusy zajmują należne miejsce.

Przechodnie wyrabiają sobie muskuly w nogach i szybkość orientacyjną, szoferzy uczą się jazdy, a pasażerowie gimnastyki.

Wszyscy więc się zadowolili, że za 50 gr. mogą mieć taką praktykę życiową.

Z OKOLICY Święto wianków w Druskienikach

(Korespondencja własna)

W sobotę 28 b. m. odbędzie się w Druskienikach na Niemnie tradycyjne święto wianków, które w tym roku zostaje szczególnie uroczyste zorganizowane ze względu na pobyt w zdrojowisku naszego najukochańszego Budowniczego Państwa. Na program święta składa się bogata iluminacja wybrzeża Niemna przy pomocy ognisk, pochodni, lampionów i beczek ze smołą, przepiękne wianki z ognistymi środkami, defilada łodzi spacerowych i sportowych Wojsk. Klubu Wioślarskiego „Druskieniki” oraz „pląsy artystyczne nimf wodnych”.

Ze całą wypadnie uroczono na tej przepięknej nocy świętojańskiej świadczą organizacja imprezy spoczywającej w wybranej ręce naszej estetyczki p. dr. Eugenji Lewickiej. Zaprawdę warto by było by Wojsk. Klubu Wioślarskiego „Grodno” słynący ze sprężystej organizacji wziął udział w imprezie wysyłając kilkanaście łodzi na romantyczne święto Kupali w Druskienikach.

Zaś sympatycznym grodniankom i ich brzydszej połowie radzimy gremjalny wyjazd na sobotę i niedzielę do zdrojowiska tembardziej, że jak możemy ich w cichości poinformować—w lesie na cudownym wybrzeżu o blaszanych księżycu odbędzie się ogólna zabawa kuracjuszy... tańcami. Niech bożek Kupala się cieszy!!!

J. M.

Z KRAJU Z uroczystości Bożego Ciała w Warszawie

W dniu uroczystym Bożego Ciała mszę świętą w kościele metropolitalno-archikatedralnym Św. Jana w stolicy celebrował J. E. ks. kardynał Kakowski w asyście licznej kleru. Na nabożeństwie obecni byli J. E. Nuncjusz Apostolski arcybiskup Marmaggi, p. marszałek Senatu Szymański, p. prezes Rady Ministrów Walery Sławek, pp. ministrowie Janta-Polczyński i Kwiatkowski, wiceminister Spraw Wojskowych gen. Konarzewski, dowódca O. K. gen. Wróblewski i inni. Po mszy świętej z katedry wyszła procesja. Szpaler honorowy tworzyła kampanja 30

p.p. Procesję celebrował J. E. Nuncjusz Apostolski arcybiskup Marmaggi, prowadzony pod baldachimem przez p. prezesa Rady Ministrów Walerego Sławka i p. posła Czelwertyńskiego. W procesji wzięli udział marszałek Szymański, pp. ministrowie Janta-Polczyński, Kwiatkowski, J. E. kardynał Kakowski, księża biskupi Gall i Szlagowski i wiceminister Spraw Wojskowych gen. Konarzewski, dowódca Okr. korpusu gen. Wróblewski, posłowie i senatorowie, generalicja, bractwa kościelne, organizacje społeczne, religijne, delegacje studentów i szkół, archikonfraternia literacka, sodalicje studenckie zakonnice, zakonnicy, kler świecki, kanonicy, prałaci, kapituła łowicka, kapituła warszawska, sokoli, Przysposobienie Wojskowe oraz tłumy wiernych. Wojsko reprezentował w procesji bataljon 30 pp. ze sztandarem i orkiestrą. Ewangelje zostały odśpiewane przy ołtarzach w kościołach: Bernardynów, przy kaplicy Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności, Karmelitów i przy figurze Matki Boskiej Zwycięskiej.

Olbryzi pożar zapalczarni

W Częstochowie wybuchł wielki pożar przy ul. Ogrodowej w fabryce zapalek, stanowiącej własność skarbu państwa, a dzierżawionej przez spółkę akcyjną do eksploatacji polskiego monopolu zapalczanego. Pożar wybuchł w oddziale parafinowym i ze względu na wielką ilość łatwopalnych materiałów przedstawiał groźne niebezpieczeństwo. Doszczętnie spłonęła suzarnia pudełek oraz część suzarni patyczkowej. Spłonęły również wszystkie dachy głównego budynku. W salach fabrycznych znajdowało się ogółem 50 maszyn, obecnie zawałonych gruzem. Ocalały kotłownia, magazyny gotowych wyborów i całe zapasy surowców.

W celu zbadania przyczyn pożaru z Warszawy przybyli: zastępca komisarza rządu przy monopolu zapalczanym p. Małecky, z ramienia spółki akcyjnej dyr. Halpern i Matuszak. Wysokość strat jeszcze nie ustalona. Fabryka nie była zaasekurowana. Wskutek pożaru fabryki około 300 zatrudnionych w niej robotników będzie przez dłuższy czas nieczynnych.

Kary za opieszałość wyborczą

Magistrat m. Królewskiej Huty nałożył karę na wielu mieszkańców miasta, którzy nie spełnili obowiązku głosowania w czasie ostatnich wyborów komunalnych w

Królewskiej Hucie. Do obywateli tych magistrat wysłał mandaty karne, opiewające na sumę 5 do 50 złotych. Jak wiadomo, przy wyborach komunalnych na G. Śląsku panuje przymus wyborczy.

Niebezpieczeństwo żmij

Tegoroczna lekka zima i wielka ilość opadów atmosferycznych spowodowały pojawienie się na całym północnym Pomorzu olbrzymich mas jadowitych żmij. Zwłaszcza niebezpieczne są torfowiska. Miejscami spotyka się żmije niewidzianej dotychczas długości. Ukąszenia ich są bardzo często śmiertelne. Onegdaj w okolicy Tucholi, mimo szybkiej pomocy lekarskiej zmarła w ciągu półtorej godziny, ukąszona przez żmiję 5-letnia dziewczynka.

TO I OWO Drapacze chmur istniały już w starożytności

Podczas robót około Kapitolu rzymskiego wydobyte w świątynie dom rzymski, pochodzący jeszcze z II-go wieku przed Nar. Chr. Dom ten zasługuje w całej pełni na nazwę drapacza chmur, posiada bowiem 7 pięter, co na ówczesne czasy musiało być budową imponującą. Podobne domy wykopano również w Ostia, mają one jednakże tylko 3 piętra. Pierwsze piętro wykopanego domu znajduje się jeszcze pod ziemią.

Święto poziomek

W Nemi pod Rzymem, starożytnym miasteczku, wzniesionym na jeziorze, z którego dna dobyte jeden ze słynnych statków Kaliguli, istnieje obyczaj urządzania co roku święta poziomek. Okolice Nemi od czasów rzymskich słyną jako miejscowość obfitująca w poziomeki leśne i hodowane. W pobliżu miasteczka przez całe kilometry ciągną się ogrody w których włościance okoliczni hodują poziomeki. I w tym roku święto poziomek przyciągnęło tłumy cudzoziemców i rzymian; magistrat miasta, dorocznym obyczajem, ofiarował przybyłym podarunki w postaci koszyków pełnych truskawek i poziomek.

Skradziono książeczkę woj-skową na imię Patalota Ignacy wydaną przez grodzieńskie P.K.U. za Nr 2385.

Pogoń wileńska

Mistrzowska drużyna piłkarska „Pogoń” w Wilnie

RADJOAMATORZY! ENTUZJAŚCI RADJAJ!

Kto z was posiada teoretyczne i praktyczne wiadomości z radiotechniki, a pragnie przyczynić się do rozwoju radjofonii niebezinteresownie, niech napisze do:

Polskich Zakładów PHILIPS S. A.
Warszawa, Karolkowa 36/44   Wydział: Radio-Service

TELEGRAMY Demonstracje komunistyczne we Lwowie

LWÓW, PAT. W związku z 3-ma wyrokami śmierci, zapadłymi we Lwowie podczas ostatecznego procesu komunistów komunistami lwowskimi usiłowali urządzać wiec protestacyjny. Małymi grupkami po kilka osób przybyło pod pomnik Sobieskiego na Wałach Hetmańskich około 100 komunistów z posłem Rosłakiem z Łodzi, który począł wygłaszać przemówienie. Znajdujący się w dniu świątecznym o tej porze na Wałach Hetmańskich robotnicy i rzemieślnicy rzucili się na posła Rosłakię, pobili go do krwi i zmusili do ucieczki. Między towarzyszącą posła, bojówką komunistyczną i robotnikami wywiązała się bójka, w czasie której pobito kilku komunistów. Bójkę zlikwidowała policja.

Zbrojenie się Francji

PARYŻ PAT. Jak się dowiaduje „Echo de Paris”, rząd zwróci się w najbliższym czasie do Izby z żądaniem przyznania mu dodatkowych kredytów w wysokości około miljarda franków na potrzeby ministerstwa Wojny, Marynarki i Lotnictwa.

Walka o parasol

Pisma ateńskie donoszą, o zabawnym sporze, jaki miał ostatnio miejsce między metropolitą kościoła greckiego, Arta, a mnichami jednego z klasztorów tamtejszych. Otóż ów metropolita, zaproszony przez mnichów do odprawiania liturgji, ulokował za ołtarzem parasol, z którym przyszedł do klasztoru, po skończeniu nabożeństwa nie znalazł go jednak na miejscu. Dotknięty stratą, zażądał od klasztoru natychmiastowego wynagrodzenia jej w postaci nowego parasola lub jako równowartości w gotówce. Zakonnicy jednak stanęli na stanowisku, że strata metropolity ich nie obchodzi. Wobec tego zapalczywy metropolita postanowił sobie sam wymierzyć sprawiedliwość i zabrał z ołtarza cenny ewangeljarz. Sprawa oparła się o wyższe władze. Nie pomogły tłumaczenia metropolity, że ewangeljarz wziął tylko „pod zastaw”, dopóki mu jego parasol nie znajdzie. Sąd stanął na stanowisku ściśle prawnym, świętobliwy człowiek, nie odzyskawszy ukochanego parasola, poniósł w dodatku surową karę za nieposzanowanie cudzej własności.

RADJO PROGRAM

stacji warszawskiej

Sobota 21-IV.

- 11.30. Przegląd prasy kraj. PAT.
- 11.58—12.05. Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astr., hejnał z Wieży Marij. w Krakowie.
- 12.10—13.10. Koncert z płyt gramofonowych.
- 13.10. Kom. meteorologiczny.
- 15.00. Kom. gospodarczy.
- 15.45. „Kącik artystyczny L. S. G.”—(występ p. St. Podgórskiego).
- 16.15. Wiadomości Uow. Kooperatystów.
- 16.20—16.55. Muzyka z płyt gramof.
- 16.55—17.20. „Skrzynka pocztowa”—korespond. bież. omówi dr. M. Stępowski.
- 17.20—18.20. Transm. z Krakowa.—Program dla dzieci.
- 18.20—18.50. Pół godz. Penklubów w studio P. R. Program analog. do dn. poprzedn.
- 18.50. Rozmaitości. Występ p. J. Warszawskiego Kom. Tow. Zachęty do hod. koni w Polsce.
- 19.15. Centr. Tow. Organ. i Kółek Roln. do swych członków i ogółu roln.
- 19.20—19.40. Płyty gramofon.
- 19.40. Pras. Dziennik Radj. Zegar z Warsz. Obs. Astr. wybiję g. ósmą.
- 20.00—20.15. P. M. Żeromska „Niedziela na wsi kalińskiej” (tel. folklorystyczny).
- 20.15. Koncert popul. z Dol. Szwajc. Wyk.: Ork. Filh. Warsz. pod dyr. St. Oawrota i inni.
- 22.00—22.15. Z Marynowski. „Pomoc w wesolych nieszczęściach”.
- 22.15. Kom.: meteor., polic., sport.
- 22.25. „Ostatnia Fala”—wygl. red. J. Piotrowski.
- 23.00—24.00. Muzyka taneczna.

PENSJONAT

JUTRZENKA

w DRUSKIENIKACH

przy ul. Marszałka Piłsudskiego, w 50-ciu krokach od parku poleca dwuosobowe pokoje od 250 zł. za sezon.

Na miejscu lodownia. Willa skanalizowana.

Przeniesiemy się z ziemi na Wenus

Uczeni niechętnie bawią się w wróżbitów. Każde ich spojrzenie w przyszłość jest nieśmiało i trwożne. Nic dziwnego. Liczne przykłady wykazały, że wróżby nie popłacają. Wystarczy przypomnieć sobie sławnego i zasłużonego filozofa francuzkiego, Augusta Comte, który utrzymywał, że nigdy nie uda się ludzkości zbadać składu chemicznego ciał niebieskich. Nie minęło dwa lata, a już fizyk niemiecki Kirchhof odkrył podstawę analizy światła i wkrótce już uzyskano niezawodną metodę zbadania składu chemicznego gwiazd.

Byli jednakże i uczeni, którzy odrzucali w stawianiu horoskopów ludzkości „mędrca szkiełko i oko” i wygłaszali śmiało przepowiednie, posługując się logiką, cechującą bieg wszechrzeczy i śmiałą fantazją. Rzecz dziwna, że te właśnie, pełne utopiijnych, jak się wówczas zdawało, pomysłów prognozy na przyszłość, sprawdzały się.

Z tych właśnie względów przytaczamy poniżej śmiało, fantastyczne przepowiednie dwóch uczonych, dotyczące się losów ludzkości w dalekiej przyszłości. Na razie uważamy prognozy te za utopje—niepodobna nawet będzie przekonać się, czy kiedyś być niemi przestana, ponieważ wypadki, które przewidują uczeni amerykańscy i angielscy, rozegrają się dopiero za 17 do 40 milionów lat!

Pierwsza przepowiednia wyszła z pod pióra astronoma amerykańskiego Mac Millansa, który jest tego zdania, że systemy planetarne ulegną w przyszłości poważnym zmianom. Przyczyną tych zmian będzie zachłanny Jupiter, który niby mityczny Kronos, pożre władne swoje dzieci, czyli pochłonie wszystkie mniejsze systemy planetarne. W ten sposób w systemie słonecznym powstanie pewnego rodzaju dualizm: dookoła słońca krążyć będzie jedynie Jupiter.

Drugą przepowiednia angielskiego badacza przyrody J. S. Haldana brzmi zgoła inaczej i bardzo optymistycznie dla ludzkości. Czytając ją, odnosi się wrażenie, że jest to fantazja co najmniej Juliusza Verne. Za 40 milionów lat — oświadcza Haldan—nastąpi ucieczka ludzkości

z ziemi na inną planetę, którą przypuszczalnie będzie Wenus. Ucieczkę tę spowodują rozmaite przyczyny, które przed okresem szczęśliwości na planecie Wenus, narażą ludzkość na ziemi na rozmaite nękaące ją trudy i udręki. Za 5 milionów lat osiągnie ludzkość najwyższy szczyt doskonałości i nie będzie dla niej istniało nic niemożliwego. Już za 3.000 lat technika zdobędzie wyżyny, o jakich dzisiaj nie marzy się nawet najśmielszym filozofem. Ludzie, żyjące w 5.000 lat po nas, podobni będą wszechmocnym, przepotężnym tytanom. Niestety w parze z tym niebotycznym rozkwitem wiedzy nie pójdzie etyka ducha ludzkiego i miną jeszcze co najmniej 4 miliony lat, zanim postępy w dziedzinie moralności zrównają się z postęпами techniki. Lecz wówczas przyroda spleta ludzkości straszego figla. Na nową epokę przypadnie właśnie starzenie się słońca, powolny zanik jego energii. Zimno wygoni ludzi z dotychczasowych ich siedzib i skupi na coraz mniejszym skrawku ziemi, schronią się oni do olbrzymich, obwarowanych miast, zdala od morza, zdani coraz bardziej na sztuczne ogrzewanie. Technika w owej epoce będzie musiała zwalczać coraz większe przeszkody i wkrótce nie będzie mogła już dać im odpowiedniej obrony przed konającą przyrodą. Ludzie uczynią coraz intensywniejsze wysiłki, aby wydostać się z ziemi, obracającej się leniwie dookoła swej osi—w owym okresie jedna doba ma trwać jeden miesiąc.

Dwie ekspedycje na księżyc chybią, zdaniem Haldana, celu. Kilkaset wysiłków przedostania się na planetę Wenus, najbardziej zbliżoną atmosferycznie do ziemi, zakończy wreszcie eksperyment udany, który przyniesie znękaną ludzkość wyswobodzenie. Po upływie 1 miliona lat zaklimatyzują się ludzie doskonale na planecie Wenus i będą wiedli szczęśliwy, swobodny żywot.

CZYTAJCIE
Przeгляд Kresowy

Świetlica żołnierska

Wzorowa świetlica żołnierska w garnizonie grodzieńskim

ROZKŁAD

przyjścia i odejścia pociągów do i z Grodna od 15 maja.

Przychodzą	godz.	Odchodzą	godz.
Posp. z Wilna	1.23	Posp. do Warszawy	1.31
osob. z Wołkowyska	1.25	osob. do Wilna	3.25
" z Warszawy	3.13	" do Skidla	3.20
" z Suwałk	4.50	" do Mostów	4.35
posp. z Warszawy	5.05	" do Białegostoku	5.30
osob. z Druskienik	7.20	posp. do Wilna	5.13
" z Skidla	7.30	osob. do Suwałk	5.15
" z Mostów	9.50	miesz. tow. do Jezior	5.25
" z Jezior	10.55	osob. do Druskienik	5.50
" z Wilna	12.20	" do Warszawy	12.28
" z Warszawy	14.53	" do Wilna	15.03
" z Białegostoku	19.53	" do Wołkowyska	16.10
" z Suwałk	23.02	" do Suwałk	20.28
" z Wilna	23.12	" do Warszawy	23.30

Dla Pań!

PASY — GORSETY
BANDAŻE NA CIAŻĘ
BIUSTONOSZE i t. p.
CAŁOŚCI SELEX

w pierwszorzędnym wykonaniu
po niskich cenach

"SALON
"GRACIOSA"

GRODNO,
ul. Kolozańska 20, mieszk. 4
(centrum miasta)

JEDYNE ŹRÓDŁO

artykułów sportowych:

- Rakiety
- Piłki nożne
- Koszykówki
- Siatkówki
- Krokiety
- Piłki gumowe
- Piłki do raket
- Struny do raket
- Lakier do raket

Wyroby Fabryki Niemeńskiej
po cenach fabrycznych tylko
w księgarni

E. IBERSKIEGO

Grodno, Dominikańska 31
Telefon 91.

W Grodnie przy ul. Orzeszkowej № 8, pokój 7

mieści się

NOWA
SZKOŁA PISANIA

na maszynach różnych systemów
pod fachowem kierownictwem.

Kursy pisania na maszynach według ostatniej amerykańskiej dziecięciopalcowej ślepej metody oraz praktyka w zakresie prac biurowych. x—10

Uwaga!

Każdy może w przeciągu 10 minut wyprasować swoje ubranie na nowo wynalezionej najnowszej konstrukcji wielkiej

MASZYNE AMERYKAŃSKIEJ

Równocześnie maszyna usuwa z ubrania kurz i dezynfekuje je.

Spieszcie się przekonać

Jedynie w znanej farbiarni i pralni chemicznej istniejącej w Grodnie od 30-tu lat

p. f. **BŁOCH Zamkowa 2**

CENNIK: kamizelka 25 gr. para spodni 75 gr., marynarka 1 zł., palto 1.50 i 2 zł.

UWAGA DLA KRAWCÓW. Dekatyzacja wszelkich materiałów na poczekaniu po 15 groszy od metra.

POLOT

GRODNO, ul. Pocztowa 6

POLECA:

FARTUSZKI GUMOWE

BEZ PRANIA I PRASOWANIA ZAWSZE CZYSTE I ELEGANCKIE.

Nieprzemakalne czapeczki kąpielowe.

Zakopianka na Pogance w Druskienikach

to zaciszny, słoneczny, wygodny i nowoczesny pensjonat. Kuchnia wzorowa i urozmaicona. Obsługa karna i staranna. Ceny przystępne. Pensjonat czynny od 15 maja.

Zakład Drukarski

M. GANA

Dominikańska 18. Telef. 89.

WYKONUJĄ WSZELKIE ROBOTY WCHODZĄCE W ZAKRES DRUKARSTWA SZYBKO, WYKWINTNIE I PO CENACH NAJTAŃSZYCH.

DLA INSTYTUCJI WOJSKOWYCH, ADMINISTRACYJNYCH I SPOŁECZNYCH

SPECJALNE WARUNKI ULGOWE.

Cena ogłoszeń: Za wiersz milimetrowy na I stronie przed tekstem 80 gr., w tekście na II, III i IV str. 60 gr., na IV str. za tekstem 40 gr. Nekrologi za wiersz 50 gr. Komunikaty i ogłoszenia tekstowe 1 zł. za wiersz redakcyjny. Ogłoszenia drobne 20 gr. wyraz, dla poszukujących pracy 10 gr. Ogłoszenia zagraniczne o 50% drożej. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu ogłoszeń.